

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. II. Quàm sit difficile Concilium generale sine summo Pontifice
definire, ejusq[ue] auctoritatem determinare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

218 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
tunt. Itaque in eodem sensu sumenda sunt, quæ in hoc li-
bro dicentur.

7. Quæ tamen vel in hoc, vel in aliis tractabuntur, ejus-
modi erunt, ut sufficiant ad ferendum de alia comparatione
judicium. Sunt enim tria maximè, in quibus potest fieri
comparatio, veritas fidei, ac morum disciplina, & judi-
cia. Consentiant Catholici adversus Panormitanum in cap. signi-
ficasti de elect. Concilii œcumenici sententiam de rebus fidei,
ac præceptis generalibus morum, infallibili certitudine gau-
dere. Idem de summo Pontifice in 7. libro probabimus. Nec
ex eo quod Papa Conciliorum verè generalium definitioni-
bus circa fidem derogare non possit, consequitur; Conci-
lium esse Pontifice superius; Nam perinde sequeretur unum
Concilium omnibus posterioribus præminere, cum quæ ab
uno definita sunt, nequeant ab aliis immutari, utpotè quo-
rum sit firmissima veritas. Collatio circa Decreta de disci-
plina, ex doctrina de dispensationibus colligi potest. Constat
enim ex Gallorum praxi, qui plures, & à Canonica Con-
ciliorum disciplina magis exorbitantes dispensationes postu-
lant, eos in summo Pontifice auctoritatem super Decretis
Conciliorum dispensandi agnoscere. Quot enim mihi nume-
rabis in Gallia Episcopos, qui, vel ad retinenda simul plura
Beneficia, vel ad mutandas Sedes, vel aliis de causis, dis-
pensatione non egeant? Denique quod spectat ad judicia,
ex illa quæstione pendet, an possit à Papa ad Concilium ap-
pellari, quam etiam in hoc libro attingemus.

C A P U T I I.

*Quàm sit difficile Concilium generale sine summo Pontifi-
ce definire, ejusque auctoritatem determinare.*

1. **C**oncilium Provinciale aliquando perfectum, & ple-
narium dicitur ut in Can. 16. Concilii Antiocheni,
ubi sic definitur, *perfectum verò Concilium illud est, ubi interfuerit Me-
tropolitani Antistes.* Ferrandus pro *perfectum* interpretatus est *ple-
narium* n. 144. Breviar. Canon. quo loco Concilium Africanum
vocat

vocat etiam universale. Hæc sunt ejus verba; *Ut Concilium universale non fiat, nisi causa communis, id est totius Africa coegerit; ut Synodus plenaria tunc dicatur, cum Episcopus Metropolitanus adfuerit. Concilium Antiochenum tit. 16. Vocatur etiam universale, Concilium ex tota Africa collectum cap. 19. Canonum Africanorum, si autem ad Concilium universale accedere noluerit, &c. In Gallia simili nomine donatae sunt Synodi ex pluribus Provinciis congregatae, ut fidem faciunt Concilium Matisconense secundum, ac Tullense apud Saponarias anno 869. Hujus Canon. 13. his verbis concipitur; Placuit omnibus, ut creditur, instinctu Divino, qui ad universale Concilium in vicinia Tullensium confluerunt, &c. In Epistola Synodica ad Wenilonem Archiepiscopum hæc etiam leguntur; Episcopi, qui ad universale Concilium in suburbano Tullensi conveniunt, &c. Et in indiculo quibus de rebus Salomonem commoneere debeant. Placuit universali Concilio, &c. Concilium autem Sueffionense tertium anno 866. Epistolâ Synodicâ 2. ad Nicolaum Primum Papam sic scripserat; Sed neque ad generalitatis nostræ Synodum, se quando Apostolatus vestri autoritas nostram fraternitatem pro quibuslibet emergentibus vel imminutibus negotiis aggregandam decernit, &c.*

2. Sed in alio sensu intelligitur Concilium generale, dum ei Summus Pontifex subesse dicitur, nimirum pro Concilio verè generali, hoc est ex universis Orbis Christiani partibus convocatum, quod Joannes Gersonius tom. 1. tract. de potest. Eccles. & de origine juris, & legum edito Constantiæ tempore Concilii generalis, considerat. 12. sic definit, *Concilium generale, est congregatio, legitimâ autoritate facta, ad aliquem locum, ex omni statu Hierarchico totius Ecclesie Catholice, nullâ fideli personâ, quæ audiri requirat exclusâ, ad salubriter tractandum, & ordinandum ea, quæ debitum regimen ejusdem Ecclesie in fide, & moribus respiciunt. Definitionem satis huic similem tradit Joannes Major Doctor Parisiensis in cap. 18. Matth. Concilium est congregatio ex omni statu Hierarchico, quorum interest, convocata ab iis, quibus incumbit, ad tractandum communem intentionem de utilitate publica Christiana.*

3. Quocirca plures nascuntur difficultates. Aliqui enim Generales Ordinum, & Abbates, alii alios necessariò vocandos existimant. De Episcopis, inquit Gersonius loco citato, & superioribus Prælati non est dubium, sicut juxta prædicta prædicatum sepius

III
231

pius invenitur in prioribus Conciliis, sed neque videtur ambiguitas esse de minoribus Prelatis, qui sunt Curati, & Hierarcha, neque de illis, qui ad hunc duplicem Prelatorum Ordinem reducuntur, quibus non ex privilegio solo, sed ex statu, & ordinario jure competit animarum cura, quemadmodum sunt multi Abbates, Decani, Praepositi, cum similibus. Et sane in Concilio Hierosolymitano, quod veluti primum atque aliorum exemplar proponitur, interfuerunt cum Apostolis Presbyteri, & utrorumque nomine conscripta est Epistola, *Apostoli, & Seniores fratres, &c. Visum est Spiritui sancto, & nobis, &c.*

4. Sed supponamus juxta communiorem, & veriolem sententiam Episcoporum tantum suffragia necessario requiri; ceteros autem non nisi ex privilegio, vel ad consilium dumtaxat vocem habere: dubium supererit de numero Episcoporum. Licet enim juxta communem loquendi modum universale, seu generale non appelletur, quod majorem partem non complectitur: tamen aliqua Concilia reputata sunt generalia, in quibus pauciores, quam in nonnullis particularibus interfuerant Episcopi. Exemplum habemus in Concilio Constantinopolitano tempore S. Damasi Papae, ac Theodosii senioris Imperatoris.

5. Responderi posset non tam attendi singulorum Episcoporum, quam Provinciarum numerum: sed recurrit difficultas. Nam in dicto Concilio generali plurimae Provinciae, scilicet Occidentales, defuerunt. Quid ergo si major Provinciarum pars convenire, aut nolit, aut non possit. Sufficiet, inquires, ut omnes vocatae sint. Quis credat Galliam ita sentire, quae tam aegre Concilia Florentinum, Lateranense quintum, imò & Tridentinum tanquam generalia agnovit, ad quae certè sciebat vocatos omnes Episcopos Catholicos; quaeque constabant ex majori Christianarum Provinciarum parte.

6. Repones Concilia ex acceptatione Ecclesiae, generalia censeri, sed hæc explicatio Concilii idæam confundit; hæc enim ipsâ ratione non solum Concilia Nationalia, vel Provincialia, sed etiam Dioecesana possent generalium nomine gaudere, accedente Ecclesiae acceptatione: ac frustra Conciliorum generalium potestas tantum extolleretur. Omnis enim eorum autoritas in Ecclesiae universae consensum,

nem, quæ sola, si adfit, sufficit absque cujusvis Concilii congregatione, resolveretur.

7. Ex iis, quæ de natura Concilii generalis dicta sunt, colligitur, quàm difficile sit exactam illius definitionem statuere, si ab eo excludatur Summus Pontifex. Quod ideo addo; quia in ea, quam tuemur, sententia, non multi refert, an universi omninò adsint Episcopi, an alii quàm Episcopi: Quinam ex jure; quinam ex privilegio: an per se, an per Procuratorem; an absint sine causa, an cum causa; an invitati impediuntur absentes, an propriâ sponte abstineant; an consentiant omnes, an discrepent; & dum opposita sunt suffragia, an æqualis sit illorum numerus, vel quæ pars major aut minor, imò an Concilium sit verè generale: Cum enim suprema, & infallibilis sit summi Pontificis sententia, eam, eam regulam semper tutò sequentur fideles.

8. At verò si penes Concilium solum sunt suprema auctoritas, & infallibilitas, incerta sunt omnia, quia dubium est per quos, & quomodo constitui debeat. Primò enim si opus est, ut omnes Episcopi conveniant, & unaquæque pars Ecclesiæ per suum Pastorem repræsentetur, & per universos Pastores, Ecclesia universalis, nullum unquam potuit, aut poterit haberi Concilium œcumenicum, ut evidens est. Imò difficillimum esset majorem partem congregari, ut dicemus alibi. Non repræsentaretur autem Ecclesia, ubi à nemine repræsentaretur pars ejus major.

9. Si vera esset Joannis Gersonii, Joannis Majoris, Jacobi Almaini, & Richerii sententia, scilicet Presbyteros omnes Curatos secundum praxim Concilii Basileensis, cujus meminit testis oculus Cardinalis à Turrecremata in summa de Ecclesia lib. 3. cap. 14. cujusque inconvenientia enumerat, jus habere non solum præsentia, sed etiam voti, & quidem decisivi; quandonam posset tanta Curatorum copia, cum tantâ Episcoporum multitudine in eundem locum confluere? Quid si præterea etiam Abbates, Canonici Ecclesiarum Cathedralium, & alii vocandi sint? Concedit quidem Gersonius Concilio, numerum suffragiorum augendi, vel minuendi facultatem. Sed hæc cautio difficultatem minimè tollit, quia sciendum in primis est quid sit illud Concilium, à quo

222 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
suffragia ad minorem numerum reducenda sunt. Cumque istud
incertum sit, nunquam certi esse possumus, an Concilium ve-
rè sit œcumenicum, nisi ex illis omnibus constet, qui afferun-
tur jus habere suffragii.

10. Supponamus autem rerum statum ad eò commodum,
ut convenire facillè possint omnes, quos prædicti scriptores
vocandos censent; si, ut incommoda vitentur, ne dicam
absurdã, quæ in deliberando circa singulas controversias ex
immensã illã hominum multitudine nascerentur, minuendus
sit suffragiorum numerus; cum longè copiosior sit Curato-
rum, non ita negligenter sui ordinis causam illi agent, ut
saltem ex qualibet Diœcesi unum superesse non velint, adeo-
que numero superabunt Episcopos. Vix enim fieri poterit ut
è centam, ducentis, aut multò pluribus Curatis cujuslibet
Diœcesis unus adesse non possit, cum è contra facillè contin-
gat, ut unus Episcopus impediatur. Tunc igitur prævalebit,
ut numerus, ita & sententia Presbyterorum, Episcoporum
judicio. Licet enim concedamus, cæteris paribus, præfere-
ndum esse Episcoporum suffragium; si Curatorum suffragia
cônsona circa quandam de fide difficultatem longè plura sint,
quàm Episcoporum contrarium judicantium: Nonne major
parstunc Concilium esse censebitur, quantumvis Episcopa-
lis Dignitas longè sit Sacerdotali præstantior? Nam solet in
omnibus Cœtibus judicialibus, pro conclusione sententiæ,
non qualitas, sed numerus suffragiorum, attendi, saltem si
pars una maximo excessu aliàs superet.

11. Si autem in Conciliis servandum sit, ut non majoris
absolutè, sed simul majoris, & sanioris partis debeat senten-
tia prævalere, quemadmodum de aliis Cœtibus insinuat Con-
cilium Lateranensè generale sub Alexandro III. anno 1179.
aut secundùm alios 1180. & expressè docet Textus Juris cap.
Ecclesia vestra, quod est 57. de elect. cum glossa, & Doctori-
bus ibi; quamquam ex hodierna praxi, & omnium scripto-
rum interpretatione, major pars censeatur etiam sanior; quod
inferri videtur ex Concil. Trid. sess. 23. de regul. cap. 6. an
ea erit amplectenda sententia, quam tuebuntur Patriarchæ,
Primates, & Metropolitanì, contradicentibus Episcopis mul-
tò pluribus? Nequaquam, inquires, quia dignitates sunt istæ,
ab

ab Ecclesia instituta, non à Christo; ita & ipse sentio; se-
cus tamen alii. Illustrissimus Petrus de Marca antequam etiana
Metropolitica dignitatem esset adeptus lib. 6. de concord.
cap. 1. n. 3. earum institutionem ad Apostolos referendam pro-
bare conatus est. Idem etiam statuerat lib. 1. cap. 3. num. 2.
Arnulphus Rufæus tractatum de Archiepiscopali dignitate
orditur ab hac præfatione, in qua de jure Divino esse de-
monstrare nititur. *Pro sancto, & felici hujus materie initio quarendum
est, quo jure instituta est Archiepiscopalis autoritas, seu dignitas. Et ut exor-
diatur ab ovo, dicendum videtur, quod non humana adinventione, sed po-
tius Divinâ quadam constitutione ordinati sunt hi Archiepiscopi Metropolitanâ
respectu suorum suffraganeorum. Hoc probatur jure Divino, Civili, & Ca-
nonico.*

12. Denique in sententia Gersonii, quo gradu majores
Prælati minoribus præstabunt in æstimatione suffragio-
rum? Quot Curatorum vota unius Episcopi sententiam
æquabunt.

13. Ne quis suspicetur, nos animo minuendæ Concilio-
rum autoritatis, difficultates illas de novo excogitasse, qui-
bus impossibile fermè demonstratur, in Gallorum sententia
desinere quid sit Concilium generale: videat Launoium tom. 8.
epist. 11. quæ est ad Claudium Amelinum Parisiensem Cano-
nicum, & Archidiaconum, magnoperè desudantem, ut nu-
merum Conciliorum generalium hætenus habitorum assignet,
varias eorum ex variis Scriptoribus conditiones exponen-
tem; ac tandem interroganti Amico respondere coactum,
difficilè rem posse determinari. Quæ igitur erit fidei nostræ
regula, in illius Scriptoris, & aliorum Gallorum sententia,
qui non errandi privilegium Summo Pontifici adimunt; &
Concilium generale apud quod reponunt, certis nequeunt
notis designare?

V. C.

de Gallia

III
231

CA-